

Varerne i høj Grad og paa mangfoldige Omraader derfor gør det muligt, at saadanne Varer kan købes af flere Mennesker, tillige har den Skyggeside for Arbejderne, hvad ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne berørte, at den i høj Grad virker drøbende paa Arbejdsglæden. Enhver, der har arbejdet som Haandværkssvend, ved, at naar man har haft Lejlighed til af Raamaterialet at skabe et Stykke Arbejde, omforme det til et fuldfærdigt Produkt, har lagt sine Hænders og sin Hjernes Arbejde i det og har gjort, hvad man kunde for at gøre Produktet fint, smukt og pænt, føler man Arbejdsglæde, naar Arbejdet staaer færdigt, og dette er af stor Betydning for det enkelte Menneske. Udviklingen kan jo imidlertid ikke standses, den fortsættes, det er der ikke noget at gøre ved, og vi maa naturligvis regne med Forholdene, som de bliver; men trods denne Udvikling er der mange Mennesker her i Landet, der er beskæftigede i Smaabedrifter.

Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne oplyste — og det stemmer med de statistiske Oplysninger —, at der er over 80 000 Bedrifter, hvori der ikke er beskæftiget over 5 Arbejdere, og som altsaa vil kunne komme ind under Lovens Rammer. Det er nu vist ikke helt rigtigt, for af disse godt 80 000 er adskillige sikkert smaa Industrier og kan derfor ikke omfattes af Loven, men den betydeligste Del af dem vil kunne det. Det er aldeles afgjort, at en Mængde af disse smaa Haandværksmestre rundt om baade i By og paa Land lever under meget vanskelige Kaar for Tiden, thi det er ikke alene, som det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen sagde, vanskeligt for en Del at faa Beskæftigelse, nej, der er ogsaa andre Forhold, der gør, at disse Vanskeligheder er fremherskende, bl. a. dette, at de smaa Haandværksmestre har uhyre vanskeligt ved at faa Laan i Pengeinstitutter.

Der er adskillige, der overfor mig har fremsat Beklagelser over, at Pengeinstitutterne stiller sig meget velvilligt overfor store Virksomheder, ikke sjældent saadanne, hvis Soliditet kan underkastes Tvivl, medens det for en stræbsom Haandværker ofte er vanskeligt, ja til Tider umuligt at faa Kredit i Banken. Pengeinstitutterne regner ikke saadan en Smule Haandværksmester for noget, det ringe Beløb, der kan være Tale om at yde ham, spiller ikke nogen stor Rolle for Banken, ham skyder de til Side. Nej, de er mere interesseret i de store Bedrifter.

Jeg synes derfor, der er al god Grund til at stille sig velvilligt overfor et Forslag som dette, der faktisk gaar ud paa, at Staten letter det for disse Haandværksmestre at

faa Driftslaan, thi jeg anser det for aldeles givet, at der iblandt de mindre Haandværksmestre vil være stor Trang til saadanne Laan. Det er mig bekendt, at den tidligere Erhvervsminister fik en Mængde Henvendelser fra Haandværkere, baade store og smaa, om at faa Driftslaan, da man i sin Tid bevilgede de fire Millioner Kroner, men han kunde ikke imødekomme deres Anmodning. Det forekommer mig derfor, at det vilde være naturligt at gennemføre det foreliggende Lovforslag.

Jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger til Forslagets enkelte Bestemmelser. Jeg kan forstaa, at Ministeren ikke føler sig afskrækket af Forslagets § 1, thi det kan jo ikke bestrides, at en halv Million Kroner aarlig til saa stort et Antal Mennesker ikke er meget. Naturligvis vil kun en Del af dem have Brug for og begære Laan, men det bliver alligevel ikke meget, der her bliver Tale om, navnlig ikke, naar Rammerne er saa vide, som der siges i § 2, at det ikke alene er til Maskiner og Redskaber, men ogsaa til Raavarer og til Oprettelse af nye Bedrifter, Laan kan gives.

Der siges i § 1, at Beløbet skal stilles til Raadighed af Statslaanefonden. Jeg er ikke sikker paa, at det er den rigtige Vej at gaa, thi jeg tror, at der overhovedet ikke findes Midler i Statslaanefonden. Det forekommer mig, at jeg har set paa Statsregnskabet fra i Fjor, at Statslaanefonden staaer i Gæld til Statskassen for en 10—11 Mill. Kr., og hvis det er Tilfældet — det kan jo nærmere undersøges —, er det muligt, at Formen i § 1 skal ændres. Jeg har heller intet imod, at det bliver af selve Statskassen. Hovedsagen er, at der stilles Midler til Raadighed for de Mennesker, her er Tale om.

Der er imidlertid et Spørgsmaal, som blev berørt af Venstres Ordfører, det ærede Medlem Hr. J. C. A. Larsen, jeg gerne vil sige et Par Ord om, nemlig Spørgsmaalet om Reservefonden. Det bestemmes i § 2, at naar der fremkommer Tab, som ikke kan dækkes af Reservefonden, skal Halvdelen af Tabet dækkes af Statslaanefonden eller Statskassen, men der siges ikke noget om, hvor Reservefonden kommer fra, og derfor synes jeg, det er et Spørgsmaal, som bør drøftes. Skal der være en Reservefond, vil det dog ogsaa være rigtigt, at de, der gaar ind i en saadan Forening, er klar over, hvorledes Reservefonden fremkommer. I Husmandsforeningerne fremskaffes Reservefonden derved, at man for at blive Medlem af en saadan Driftslaaneforening skal betale 2—3 Kr. — foruden at der skal tegnes en